

Van: [redacted] <[redacted]@lto.nl>

Verzonden: 18-09-2025 13:00

Aan: [redacted] <[redacted]@ipo.nl>,
[redacted] <[redacted]@ipo.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@najk.nl>,
[redacted] <[redacted]@najk.nl>,
[redacted] <[redacted]@najk.nl>,
[redacted] <[redacted]@lto.nl>,
[redacted] <[redacted]@lto.nl>,
[redacted] <[redacted]@lto.nl>,
[redacted] <[redacted]@zlto.nl>

Onderwerp: Overleg IPO/NAJK/LTO over Bouwsteen Natuur

Dag [redacted] en [redacted],

Wij kijken terug op een constructief overleg tussen IPO/NAJK/LTO over de 'bouwsteen natuur', op basis van de concept-versie 16 september.

Wij hebben begrepen dat deze 80%-versie vooralsnog de instemming heeft van de deelnemende partijen voor consultatie. Deze versie wordt ook voorgelegd aan GS-en. De inbreng van NAJK/LTO kan dus niet meer worden meegenomen.

Bespreking:

Voor LTO en NAJK liggen er een paar belangrijke punten die in de tekst aangepast moeten worden.

1. Dwingend bijsturen o.a met ruimtelijk instrumentarium

In de bouwsteen natuur staat met betrekking tot 'borging':

*"Met de voorgenomen maatregelen **waarborgen** wij dat wij maatregelen nemen die leiden tot 70% van de gunstige staat van instandhouding van habitats op orde in 2030 en 90% in 2035. In 2030 evalueren we en sturen we wanneer nodig **dwingend** bij door o.a. inzet van **ruimtelijk instrumentarium**."*

Dit staat even verder in de tekst weer genoemd: *"wanneer nodig sturen we dwingend bij, bijvoorbeeld middels het subsidie instrument of met de inzet van ruimtelijk instrumentarium"*

En even verder staat:

"We garanderen dat we maatregelen nemen die leiden tot het bereiken van de gunstige staat van instandhouding van habitats ...(.)"

à Ons als LTO en NAJK is niet helder wat wordt verstaan onder *ruimtelijk instrumentarium* en wie 'we' is.

Het stuk kan zo gelezen worden dat dit instrumentarium ingezet kan worden om *dwingende* maatregelen op te leggen *buiten* de grenzen van N2000 gebieden (waar anders?) om te voldoen aan de gunstige staat van instandhouding.

In onze ogen staat dit haaks op de afspraak in de Bouwsteen *Emissiereductie Landbouw*. Hierin (p.10 Bouwsteen Emissiereductie Landbouw) is afgesproken een definitie te hangen aan additionaliteit en de WILG, waar nodig in te zetten om hier invulling aan te geven.

Vanuit deze kennis is het volgende in het gesprek met IPO overeengekomen als inbreng

richting het IPO bestuur:

Er wordt een alinea opgenomen waarin uiteengezet wordt wat verstaan wordt onder het 'ruimtelijk instrumentarium', onder welke voorwaarden dit kan worden ingezet, wie verantwoordelijk is voor de toepassing en wie vaststelt of aan de vereisten is voldaan om tot inzet over te gaan. Daarbij wordt verduidelijkt dat het instrumentarium met betrekking tot stikstof uitsluitend kan worden toegepast zolang additionaliteit nog niet is aangetoond en reikt totdat dit wel is aangetoond. Dit houdt in dat het instrumentarium niet kan worden gebruikt om de gunstige staat van instandhouding te realiseren ten aanzien van de drukfactor stikstof. Zodra echter additionaliteit wél is aangetoond, is verdere inzet van het wettelijk instrumentarium dan ook niet meer mogelijk. Op deze manier sluit de bouwsteen *natuur* aan op de bouwsteen *emissiereductie landbouw*.

2. Ingrijpen in het subsidie-instrument

In de 'borgingszin' wordt ook gesproken over het subsidie-instrument:

" (...) wanneer nodig sturen we dwingend bij, bijvoorbeeld middels het subsidie instrument of met de inzet van ruimtelijk instrumentarium "

Het is voor de lezer niet voldoende duidelijk wat wordt bedoeld met het 'subsidie-instrument'.

In de huidige tekst staat dat, wanneer een TBO op welke wijze dan ook onvoldoende inzet pleegt voor het behalen van de gunstige staat van instandhouding, kan worden ingegrepen via het subsidie-instrument of door inzet van ruimtelijk instrumentarium. Hierbij blijft echter onderbelicht dat 'ingrijpen' in dit kader inhoudt dat TBO's gekort kunnen worden op de uit te betalen subsidies.

Om dit punt te verduidelijken, zonder de bedoeling daarbij spanningen te veroorzaken bij natuurpartijen, is het volgende overeengekomen als inbreng richting het IPO-bestuur:

à Er wordt navraag gedaan bij een jurist en een communicatiespecialist of zij deze zorg ook zien en herkennen.

à Er wordt bekeken of de tekst zodanig kan worden aangepast dat het onderscheid en de betekenis van 'ingrijpen in het subsidie-instrument' helder worden gemaakt voor ieder die dit leest.

3. De verwijzing naar spoor 4, onder het kopje 'maatregelen rond natuurgebieden', wordt aangepast naar de juiste verwijzing (spoor 3)
4. De schrijffout rondom het ANLB wordt gecorrigeerd. Het betreft een groei naár 280.000 hectare, geen groei van 280.000 hectare.

Tenslotte nog een paar kleine opmerkingen:

- Het verdient aanbeveling om een link te plaatsen waar gesproken wordt over de 700.000 ha agrarisch natuurbeheer (Achtergrondrapport "Investeren, concentreren, extensiveren" van het PBL).

- scan het document op 'ruimte' en beoordeel of de tekst congruent is met de bouwsteen
emissiereductie landbouw

Met vriendelijke groet,

Hartelijke groet,

Strategisch adviseur Natuur en Stikstof

LTO

**LTO Land- en Tuinbouw
Organisatie**

Bezuidenhoutseweg 105-113

2594 AC Den Haag

M (+31) 6

T (+31) 70 33 82 700

www.lto.nl

  [@lto.nl](mailto:J@lto.nl)

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen